

Men sizga aytсам, hozir kitob chiqarishdan osonroq ish bo'lmay qoldi. Cho'ntak kovlasangiz, bas. Bobokalonlarimizning "Pul bo'lsa, changalda sho'rva", degan bashoratlari shu borada yuz, ming karra haq bo'lib chiqdi.

Ha, umr o'tadi. Faqat kitob qoladi. Chang bosib ketsa ham javonlarda turadi. Kimdir, qachondir qiziqibmi, ermakkami, zerikkanidanmi, uni olib varaqlaydi (mabodo ungacha biror kishi uyni tartibga keltirayotib yoki javondagi kitoblarni kerak-nokerakka ajratayotib, sizning kitobingizni makalaturaga topshirmagan, chiqarib tashlamagan yoki yoqib yubormagan bo'lsa), sizni eslaydi.

Nimani yozay, deysizmi? Bolaligingiz, talabalik yillaringiz, ish faoliyatingiz, hajmini kattaroq qilmoqchi bo'lsangiz, turli davrB-larda tushgan suratlarizingizni qo'shasiz. Oila a'zolarizingiz, el-xeshlar, shajarangiz. Xullas, nimani xohlasangiz, shuni yozaverasiz. Eng muhimi, o'zingizni istasangiz, butun umri fidokorona ishlagan, haqiqat, adolatni himoya qilgan; cho'ntakdan boshqasini o'ylamagan, ko'zingizni lo'q qilib oqni qora deb turgan bo'lsangiz ham, farishtaday begunoh, halol yashagan; manman - kamtarinlik ko'chasidan o'tmagan bo'lsangiz ham, o'ta xokisor, bir narsa undirmasangiz, hatto salomga alik olmaydigan muttahaam bo'lsangiz ham, haromdan hazar qiladigan tarzida tasvirlaysiz. Katta-katta xayrli ishlarni o'zingizning nomingiz, faoliyatingiz bilan bog'lab yuborsangiz ham bo'laveradi. Istasangiz, ayrim yig'ilishlarda hamma oqni qoraga yo'yib turganida siz "Yo'q, bu oq-ku, o'rtoqlar! Nima, ko'zlarizingiz ko'rmi, vijdonlarizingiz bormi?" deya hech narsadan qo'rqmasdan, hayqirib haqiqatni yo'qlab chiqadigan lavhalarini to'qib, qo'shtirasiz. Sizni tanigan-bilgan, ishi tushgan, aslingizdan boxabar kishilar zaharxanda ijirB-g'anishlari, ovoz Bchiqarib so'kinishlari, surbetligingizga yana bir bor tan berishlari turgan gap. Lekin sizni tanimaydigan kitobxonda zamonamiz qahramoni sifatida taassurot qoldirasiz. Olamdan o'tib ketganingizdan so'ng esa kelajak avlod tasavvurida kitobingizdagiday qiyofada qolasiz. Nevara-evaralar: "Mana, bobom yoki bobokalonim qanaqa odam bo'lganlar", deb kitobingiz bilan faxrlanib yurishadi. Ulardan bitta-yarimtasi og'zidan gap yoki qo'lidan ish keladigan bo'lsa, obro'sidan foydalanib yoki el-ulus nomidan yuqori idoralarga xatlar uyushtiraverib nomingizni abadiylashtirishi, ko'cha-po'chaga qo'ydirishi mumkin.

"Qo'limga ruchka olsam boshimga og'riq kirib, nafasim qisadi", deysizmi? To'g'ri aytasiz,ba'zi birovlariga bir jumla yozishga da'vat etgandan ko'ra bir shisha aroq ich yoki bir lagan oshni paqqos tushirib ber, degan ma'qul. Unda biror ijodkorni topib, savdolashib, qo'lga "xamir uchidan patir"ligiga ishora qilib jinday "qurug'idan" qistirib, qolganini ish bitgandan so'ng mazmundorligiga qarab cho'zishga va dalashib, o'zingiz haqingizda kitob yozdiring. O'zingiz bilasiz, bozor iqtisodi, pulini kim to'lasa, musiqa ham o'sha buyurtma beradi, degan naql yodingizdadir. Demoqchimizki, qalamkash ham siz to'g'ringizdagi kitobni o'zingiz aytBganingiz, xohlaganingizday yozadi. "Qurug'i"dan qarashgan bo'lsangiz ilhomi jo'shib, siz aytgandan ham ancha oshirib yuborishi mumkin. Aslo xijolat chekib o'tirmang, bemalol o'zingizni donishmandi zamon, salkam avliyoday ko'rsatib tasvirlayversin. Bosh omon bo'lsa do'ppi topiladi deganlariday, cho'ntak kovlasangiz, yozadigan istagancha tiqilib yotibdi. Nafaqat o'zingiz haqingizda, xohlasangiz nomingizdan she'riy yoki nasriy kitob tayyorlab beradiganlar ham yo'q emas. Kelajak avlod shu kitobBlaringizga qarab sizni serqirra qobiliyat egasi sifatida biladi.

Oshna-og'aynilar, tanish-bilishlarni ishga solib biror o'quv muassasasi yoki kutubxona-putubxonada kitobingizning taqdimot marosimini tashkil ettiring. Ortidan quyuqqina ziyofat uyushtirishning daragini bersangiz, bu tadbirga har holda tushlik qilish, "yuz-yuz otish" ilinjida keladigan uch-to'rt savdoyiBroq ijodkor ham tashrif buyuradi. Imkon bo'lsa, tadbir oldidan ham kichikroq davra tashkil eting. Yegan og'iz uyaladi. Ulardan nima ketibdi, sizni allomai zamon, kitobingizni bebaho tarixiy asar sifatida ko'klarga ko'tarib maqtashadi. Qarindosh-urug'lar gullar tutib, siz avvaldan o'rgatib qo'ygan savollarni berishsin. Yangi yozganlarizingizdan namunalar o'qib berishingizni so'rashsin. Qarsak chalib rosa olqishlashsin. Kitobingizni qo'lga olmagan avom sizning mashhur ijodkor ekanligingizga laqqa ishonadi. Keyin gazetalarga taqdimot to'g'risida axborotlar bostiring. Ko'cha-ko'yda uchragan tanishlarga "Falonchievlar" kitobingiz juda zo'r chiqibdi, o'qib miriqdik, rozi bo'lsangiz taqdimotini o'tkazaylik", deb hol-jonimga qo'yishmadi. Bir necha bor iltimos qilishgach, rozi bo'ldim", deb yuring. "Falonchievlar "Sizning qobiliyatingiz zo'r, piston vazifaga keling, deb ko'ndirishga ko'p urindilar, men rozi bo'lmadim" deya gap tarqating. O'sha Falonchievlardan "shu gap rostmi", deb kim borib so'rab-surishtirib o'tiribdi.

Shundan so'ng odamini topib bir amallab kitobingiz haqida gazetada taqriz chiqartirsangiz yana yaxshi. Qanday qilib, deysizmi? Avval choy-poyga taklif eting, sekingina sovg'a-salom uyushtiring yoki xoliroq topib "qurug'i"dan qistirib. Mabodo taqrizchi ishi ko'pligi, kitobingizni ko'rmaganligi va o'qishga vaqti yo'qligini bahonalab taysallasa, uning ham yo'li bor. NaqdBni nasiya qilmaslik uchun taqrizni o'zingiz yozib, uning ismi-sharifini qo'yib qo'lga tutqazing. Qarabsizki, gazetada kitobingiz haqida taqriz bosilgan. Bitta-yarimta oshna-og'aynilar ko'zlari tushib taqriz to'g'rida og'iz ochib qolsalar o'zingizni xabari yo'qday, endi eshitayotganday "Ie, shunaqami, qaysi gazetada. Kim yozibdi ekan", qabilida gap qiling.

Televizorda taqdimot marosimi to'g'risida axborot, kitobingiz va "ijodingiz" haqida ko'rsatuv tashkil ettirsangiz, o'zingiz bilan uchrashuv uyushtirsangiz ham bo'laveradi. Cho'ntak kovlasangiz, xususiy televidenielar xizmatiningizga hoziru nozir, tijorat ko'rsatuvlarining studiyalari muntazir. Pul ketsa ham sizga obro' bo'lib qaytadi.

Haqiqiy shoiru yozuvchilar, har qanday kitobning avra-astarini chiqarishga iqtidori yetadigan zukko munaqqidlar, asli kimligingizni biladiganlarning tanqid qilishlari, po'stagingizni qoqib, rasvongizni tortishlaridan cho'chiysizmi? Aslo xavotir olmang. Ular avvalo shunday munofiq yoki no'noq, ijod ko'chasiiga kirmagan kishi bilan o'zimni baravar qilib yuramanmi, deb e'tibor berishmaydi. Axir bemaza odam bilan faqat bemaza odamgina barobar bo'ladi-da. Qolaversa, sayoz kitoblar keti uzilmay chiqib turgan bo'lsa, kelib-kelib aynan sizning kitobingizga kim ham yopishardi. Haqiqiy, kuchli polvon o'lsa o'ladiki, polvonlik ko'chasidan o'tmagan odam bilan olishib o'tirmaydi, o'ziga tengsitmaganlar bilan gilamga chiqishga or qiladi.

Bordi-yu, kirdikorlaringizdan xabardor yoki haqiqatdan ko'z yumishga vijdoni yo'l qo'ymaydigan bitta-yarimta haqiqatparvar kitobingiz haqida yozganida ham uni biror matbuot organi bosib chiqarmasligidan ko'nglingiz to'q bo'lsin. Men sizga aytсам, qonunda "ma'naviy zarar" degan gap bor. BorBBBdi-BBBYu, "ma'naviy zarar"ning jabrini tortBmagan birorta muharrir o'sha maqolani chop etgan taqdirda ham burd sizniki. Hamma biladiki, mevali daraxtga tosh otadilar! Faqat pulga o'ta o'ch, hamma ko'rib, bilib turgan, kunday ravshan "oq"ning ham oqligiga ko'zlarini lo'q qilib dalil-isbot, asosli hujjatlar talab qilib asabga o'ynaydigan advokat yollaysiz-da, maqolani e'lon qilgan nashrni "Mening qadr-qimmatimga tegdi, xalq orasidagi obro'yimga putur yetkazdi", deb raddiya berishini va tovon to'lashini so'rab sudga da'vo arizasi bilan murojaat etasiz. Nima farq qilibdi, tovon uchun og'zingizga siqqan summani yozavering. Sud orqali undirilajak ma'naviy zarar pulni to'liq advokatingizning o'ziga berishga va da qilavering. Ko'ribsizki, mo'may daromad daragini eshitgan advokat yeng shimarib maqolani chop etgan tahririyat bilan sudlashishga kirishadi.

Maqola muallifi bir chetda qolib tahririyatdagilar sudma-sud yurishadi. Advokat har bir so'z, har bir jumlagi isbot, asos talab qilaverib matbuot nashri rahbarlarining tinka-madorini quritib tashlaydi.

